

GÜZEL SANATLAR LİSESİ MÜZİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİKLE UĞRAŞAN KİŞİYE YÖNELİK İMAJLARI*

NİLAY ÖZAYDIN*

Öz

Bu çalışmanın amacı, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin görselleştirdikleri imajlara göre müzikle uğraşan kişiyi nasıl gördüklerini tespit etmek ve cinsiyete göre incelemektir. 2019- 2020 eğitim öğretim yılında 103 gönüllü öğrenci ile nitel bir anket ile fenomenolojik bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Anket, katılımcıların demografik özelliklerini, müzikle uğraşan kişiyeye dair imajlarını tanımlayan çizim ve yansımalarını, ayrıca müzikle uğraşan saygın kişilerin kimler olduğunu ve öğrenci görüşlerinin altında yatan sebepleri incelemeye dönük açık uçlu sorular içermektedir. Anket bulgularına göre, öğrencilerin müzikle uğraşan kişiyeye yönelik algılarının olumlu, öğretmenliğe dönük imajlarının yetersiz olduğu sonucuna varılabilir. Öğrenciler, bu kişiyi genellikle güler yüzlü ve bakımlı, hem şık hem de spor giyimli olarak algılamışlardır. Özellikle kız öğrencilerin imajlarında uzun saçlı, uzun boylu, bakımlı ve şık giyimli olmak gibi özelliklerin sahnede, konser salonlarında, televizyon programlarında performans sergileyen kişiyi hayal etmeleri ile ilişkilendirilebilir. Saygın müzik kişileri cinsiyetlerine göre incelendiğinde, Neşet Ertaş'ın erkek öğrenciler tarafından ilk sırada, Fazıl Say'ın ise kız öğrenciler tarafından

* Araştırma için Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 30.03.2020 tarih ve 2020/13 kararı ile etik açıdan sakıncalı bir durum olmadığı oy birliği ile kabul edilmiştir.

* Dr.Öğr.Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi, nozaydin@erbakan.edu.tr

ikinci sırada ifade edildiği ortaya çıkmaktadır. Elde edilen sonuçlar, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin geleceğin müzik eğitmeni olarak yetiştirilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, imaj, müzikle uğraşan kişi, Güzel Sanatlar Lisesi, Müzik bölümü öğrencileri

THE IMAGES OF FINE ARTS HIGH SCHOOL MUSIC DEPARTMENT STUDENTS OF THE PERSON ENGAGED IN MUSIC

Abstract

The purpose of this study is to investigate how Fine Arts High School students see people engaged in music based on the images they visualize, in terms of their gender. In the 2019-2020 academic year, a phenomenological study design was carried out with 103 volunteer students, completing a survey as a qualitative tool. The survey explored the participants' demographics, their drawings, and reflections of the images of the individuals engaged in music, and also included open-ended questions to examine who the prestigious individuals practicing music are and what reasons are underlying their opinions of those people. Based on the findings drawn from the survey, it can be concluded that the student's perceptions of people practicing music are positive and their image of teaching is insufficient. They generally perceive these people to be smiling and well-groomed, both stylishly and sportingly dressed. Especially in the images of the female students, such features as being long-haired, tall, well-groomed, and stylishly dressed can be associated with the fact that they image those people performing on the stage, in the concert halls, on television programs, and therefore in the spotlight. When the respected music people are examined based on their gender, it is revealed that Neşet Ertaş is expressed by the majority of male students in the first place and Fazıl Say in the second place by female students. It is thought that the results obtained will help to train and guide Fine Arts High School students, who will mostly become prospective music teachers.

Keywords: Music education, image, the person engaged in music, Fine Arts High School, music department students

1. GİRİŞ

Bir sanat ve dil olmanın yanı sıra, bir bilim dalı olarak da pek çok bilim dalı ile ilişki içinde olduğu bilinen müzik, günlük hayatta sürekli iç içe olduğumuz vazgeçilemez bir olgu olarak, bireysel, toplumsal, kültürel, eğitimsel ve ekonomik işlevleri ile farklı disiplinlerle etkileşim içinde gelişim göstermiş, geçmişten günümüze tüm insanlığı ve toplumu etkisi altına almış ve derinden etkilemiştir. Pek çok alanda insanların istek ve ihtiyaçlarına göre kullanılmış olan müzik, bireylerin kendileri ve çevreleriyle olan ilişkilerini etkileyerek; duygu ve düşüncelerinin paylaşılmasında, toplumsal davranışların oluşturulmasında, kültürel değerlerin gelecek kuşaklara aktarılmasında büyük önem taşımıştır.

İnsanların yaşamı boyunca müzik ortamının içinde bulunmasından hareketle, çocukların ve gençlerin sağlam ruh ve kişilik eğitimi almaları üzerinde müzik eğitiminin önemli bir yeri olmuş (Öz, 2001), müziğin eğitimsel boyutu gerekli görülmüştür. Müzik eğitimi; bireyin estetik anlayışını ve beğeni düzeyini müzik yoluyla yükseltmeyi amaçlayan bir süreçtir. Müzik eğitiminin verildiği kurumlardan birisi olan Güzel Sanatlar Liseleri ülkemiz gençlerinin yeteneklerinin geliştirilmesinde görev alan önemli sanat kurumlarıdır. Türk müzik eğitim sisteminin önemli parçası olan bu okulların amacı, müzik alanında yetenek sahibi bireyleri sanat yönüyle üretken kılıp, başarılı kişiler olarak topluma kazandırmak, eğitimde müziğe verilen değeri yükseltmeye hizmet sağlamaktır. Mesleki müzik eğitiminin temelini oluşturan Güzel Sanatlar Liselerinin müzik bölümlerinin, bu sistemin ortaöğretim basamağındaki etkin konumu olması nedeniyle, yükseköğretim sistemini doğrudan etkilemekte, mezunlarının çoğunluğu da, eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği bölümlerini tercih etmektedirler (Öztürk, 2003). Bir kişinin müziği meslek olarak seçmesi, muhtemelen bu alandaki yeteneğe ve mizaca sahip olduğunu gösterir (Kemp, 1981), ve genellikle

öğretmen olma sürecinin erken ve yüksek öğretim kurumlarına girişten çok önce duyulan bir istekle başladığı varsayılır (Chong, Ling ve Chuan 2011).

Ortaöğretim sonrası düzeyde müzik eğitimi alma kararı, genellikle müziğe olan tutkudan veya başarılı bir performans gösteren biri olarak “etiketlenmiş” olmaktan kaynaklanır (Sloboda ve Howe 1991). Bu yönlerin her biri, müzik yapımıyla güçlü bir şekilde uyumludur; bununla birlikte, her müzik mezunu kariyerini performans yapmak üzerine planlamamaktadır (Bennett 2004). Dünyada farklı kariyerlere imkan sağlayan pek çok müzik müfredatı; topluluk ile müzik yapma, şeflik, stüdyo çalışmaları, bestecilik ve solo performans yoluyla müzik yapma gibi bölümler mevcuttur. Ayrıca bu müfredatlar müzikolojiyi, müzik tarihini ve müzik alanında yardımcı sağlık kariyerlerini içerir. Bunlara ek olarak okul sistemlerinde, stüdyolarda ve topluluk ortamlarında çeşitli müzik öğretim kariyerlerini de kapsamaktadır (Freer ve Bennett, 2012). Ülkemizde de; müzik öğretmenliği, bestecilik ve seslendiricilik, müzikbilimcilik, çalgı yapım/onarım, bandoculuk/askeri müzik, müzik teknolojileri eğitimleri mesleki müzik eğitiminde yer alan başlıca branşlardır.

Müzik performansı uygulamasında sahip olunan bilgi ve becerilere atıfta bulunmak için 'müzisyenlik' terimi kullanılmaktadır ve hem müzikal hem de pedagojik kimlikleri ile bireylerin gelecekteki kişiliklerini gerçekleştirmeye ve kariyer hedeflerinde başarıya ulaşmaya yönelik planlarını açıklayan olası benlikler olarak değerlendirilir (MacIntyre, Schnare ve Doucette 2012). Performans başarısı, performansa dayalı sınav sistemleri ve hatta üniversite müzik programı seçmeleri, performans kimliğini ve üstün yeteneklilik etiketlerini güçlendirir. Gerçekte, öğrenciler ve ebeveynler performansta sürdürülebilir bir kariyer inşa etmenin gerçeklerini değerlendirmeye başladıklarında, öğretmenlik mesleğine karşı tutumları genellikle ikincil sırada ve daha düşük kariyer seçeneği olarak ortaya çıkar (Roberts 1993). Küçükahmet (2000) tutumların, öğretmenlerin

öğrencileri etkileyen en önemli kişilik özelliklerinden biri olduğunu ve bilhassa mesleğe, öğrencilere ve okul çalışmasına yönelik tutumların, öğrencilerin öğrenmelerini ve kişiliklerini büyük ölçüde etkilediğini vurgulamaktadır.

Öğrencilerin müzik dersine karşı ilgi ve tutumlarını belirleyen birçok faktör vardır. Müzik dersinin temel amaçlarından biri, öğrencilerde nitelikli müziklere ve müzik etkinliklerine yönelik olumlu duygular geliştirmektir (Saruhan ve Deniz, 2011). Bireyin zihinsel algısı, tecrübeleri sonucunda oluşup geliştiğinden, eğitimcinin burada görevi ise zihinsel algıyı olumlu destekleyecek uygun bir çevre oluşturmak ya da tartışma ve araştırmaya yönelik zengin bir programla zihindeki idealleri canlı tutmak ve faaliyete geçirmektir. Böylece öğrencinin zihin algısı bir yandan tecrübeye bağlı kalmakta, diğer yandan buna bağlı olarak kuramsal yanı geliştirilmektedir. Öğrencinin imgeleme gücü artmakta ve yaratıcı olabilmektedir (Turgut,1992).

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda müzik eğitimi gören öğrencilerin, müziğe yönelik algılama biçimleri, aldıkları müzik eğitimi ve sosyo-kültürel birikimleri ile paralel olarak şekillenmektedir. Aynı zamanda algılama şekli aile ortamına, arkadaş çevresine ve internet etkileşimine bağlı olarak da değişkenlik gösterebilmektedir. Bu öğrencilerin müzikle uğraşan kişiye yönelik ilgilerinin ve sahip olduğu imajların onların aldıkları eğitime ve enstrümanlarına karşı tutumlarını etkileyeceği, olumsuz tutum geliştiren öğrencilerin derse ve öğretmenine olan yaklaşımının da olumsuz olabileceği, ilgi ve tutumlarının gelecekte müzikle ilgili eğitimlerini sürdürmek ve meslek seçmek konusunda da yönelimlerini etkileyeceği düşünülmektedir. Bir diğer açıdan öğrencilerin aldıkları mesleki eğitime yönelik olumlu tutumlara sahip olarak yetiştirilmeleri ki bu okulların öğretmenliğe hazırladığı düşünüldüğünde ileride görevlerini tam anlamıyla yerine getirebilmelerine ve öğrencilerine karşı daha yapıcı davranışlar sergileyebilmelerine alt yapı hazırlayacaktır. Böylece mesleklerinin gerektirdiği

rolleri, görev ve sorumlulukları daha iyi bir şekilde ve severek gerçekleştirebilecekleri açıktır.

Literatür taraması sonucunda; Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin toplumsal özellikleri, sorunları ve beklentileri (Uz, 1997), Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin eğitim programlarını değerlendirmeleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Öztürk, 2003), Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı birinci sınıf öğrencilerinin müziksel tercihleri (Kılıç, 2004), Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri (Ulutürk, 2007), Güzel Sanatlar Liselerinde verilen müzik eğitiminin öğrencilerin meslek seçimine etkisi (Sülün, 2007), Güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin alanları ile ilgili yükseköğretim kurumlarını tercihlerinde etkili olan faktörlerin öğretmen ve öğrenci boyutunda değerlendirilmesi (Güleç, 2007), Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları (Bulut ve Tan, 2017), Güzel Sanatlar Lisesindeki öğrencilerin müzik beğenilerine müzik eğitimlerinin etkisi (Doğan, 2020) ile ilgili araştırmalar yer almaktadır ancak Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin müzikle uğraşan kişiyeye yönelik imajlarını kapsamlı olarak inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Özellikle Güzel Sanatlar Lisesi mezunlarının büyük ölçüde müzik öğretmenliği mesleğine yöneldikleri göz önünde bulundurulduğunda, imajlarının incelenmesi ve varsa olumsuz imajların belirlenerek bu olumsuz imajların olumluya çevrilmesi için çalışmalar yapılması önemli görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada Güzel Sanatlar Lisesi müzik programında öğrenim gören öğrencilerin müzikle uğraşan kişiyeye yönelik imajlarının belirlenmesi ve cinsiyete göre incelenmesi amaçlanmaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmanın amacı; Güzel Sanatlar Lisesi'nde öğrenim gören öğrencilerin zihinlerinde canlanan resimden hareketle müzikle uğraşan kişiyi nasıl gördüklerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırma deseni olarak bir nitel araştırma deseni olan olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlamaya sahip olmadığımız olgulara odaklanmamızı sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu gibi çalışmalarda belirli bir olguya yönelik bireysel algıların veya bakış açılarının ortaya konması amaçlanmaktadır. Creswell'e (2007) göre, olgubilim çalışmalarının temel amacı, bir olguyla ilgili kişisel deneyimleri, daha genel bir düzeye çekmektir. Dolayısıyla bu yaklaşımla, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin zihinlerinde oluşan müzikle uğraşan kişiye yönelik algıların tanımlanması, müziksel yaşayışların ve buna yönelik gündelik eylemlerin yansımalarının ve yükledikleri anlamların tespit edilmesinde kolaylık sağlayacaktır.

2.2. Çalışma Grubu

Bu çalışma, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Türkiye'deki bir Güzel Sanatlar Lisesi'nde öğrenim görmekte olan ve gönüllülük esasına göre seçilen 59 kız (%57), 44 erkek (%43) toplam 103 öğrenci ile yürütülmüştür. Katılımcıların cinsiyet, sınıf ve yaşlarına ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyet, Sınıf ve Yaş Düzeyine Göre Dağılımı

Değişken	Kategori	f	%
Cinsiyet	Kız	59	57
	Erkek	44	43
Sınıf	9. sınıf	31	30
	10. sınıf	25	24

	11. sınıf	31	30
	12. sınıf	16	16
Yaş	15 yaş	25	24
	16 yaş	31	30
	17 yaş	27	26
	18 yaş	18	17
	19 yaş	1	1
	20 yaş	1	1

2.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Chambers'ın (1983) Draw-A-Scientist Testine (DAST) dayalı olarak Song and Kim (1999) tarafından geliştirilen bir ölçeğin Türkçe versiyonu kullanılmıştır. Song and Kim'in (1999) orijinal ölçeğinde yer alan öğrencilerin bilim insanlarına yönelik zihinsel imajları ile çevrelerindeki bilim insanlarıyla ilgili algılarını test eden bölümler bu çalışmada kullanılmamış ve orijinal ölçekteki "Bilim insanı" ifadesi yerine "Müzikle uğraşan kişi" ifadesine yer verilmiştir. Müzisyene ilişkin en geleneksel görüş, bir müzik aleti çalabilme yeteneğine sahip kişi olmasıdır (Hallam, 2010). Bu tür becerilerin kazanılmasının normalde bir öğretme veya öğrenme sürecinden kaynaklandığı genel olarak kabul edilmektedir. Müzik eğitiminin yaygın bir biçimi, genellikle müzikal olmanın ne olduğuna dair kavramlarda veya müzisyen olma becerisine yapılan göndermelerde kabul edilen müzik eğitimidir (Sloboda, 2005). Müzisyen olmak sosyal ve kültürel olarak tanımlanmış bir yapı olduğu için müzikte uzmanlık kriterlerinin uygulanması da bu kavramda potansiyel olarak sınırlıdır (Hallam, Cross ve Thaut, 2016). Bu sebeple çalışmada öğrencilerin imajlarının sınırlandırılmaması için müzisyen kavramı tercih edilmemiştir.

Bu çalışmada kullanılan ölçek dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik soruları; ikinci bölüm

öğrencilerin müzikle uğraşan kişiye yönelik imajlarını belirlemek amacı ile hazırlanmış çizim kutusunu ve yapılan çizimi betimlemeye yönelik açık uçlu soruları, üçüncü bölüm müzikle uğraşan kişiye yönelik imaj kaynaklarının belirlenmesi için sunulan seçenekleri ve dördüncü bölüm ise müzikle uğraşan saygın kişinin belirlenmesine ve nedenine yönelik açık uçlu soruları içermektedir. Veri toplama sürecinde ilk olarak çalışmanın amacına ve verilerin nerede kullanılacağına ilişkin bilgiler verilmiş daha sonra ölçek gönüllülük esasına göre isteyen öğrencilere dağıtılmıştır. Uygulama ortalama 30 dakika sürmüş ve uygulama sırasında öğrencilere gerekli olan durumlarda rehberlik edilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Ölçeğin her bir bölümü kendi içinde iki alan uzmanı tarafından ayrı ayrı analiz edilmiştir. İkinci bölümde yer alan öğrencilerin müzikle uğraşan kişinin görüntüsünü resmettikleri çizimler ve bu çizimleri betimlemeye yönelik açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar incelenerek kodlanmış ve her bir soru için ayrı ayrı içerik analizi tekniğiyle çözümlenmeler yapılmıştır. Daha sonra tekrar eden kodlar kategorize edilip temalaştırılmıştır. Elde edilen temalara göre ayrıştırılan veriler, her bir tema için ayrı olmak koşuluyla frekans ve yüzde değerleriyle tablolar halinde sunulmuştur. Ölçeğin üçüncü bölümünde müzikle uğraşan kişiye yönelik imaj kaynaklarının belirlenmesi için sunulan seçeneklerden öğrencilerin hangi seçenekleri tercih ettikleri analiz edilmiş ve müzikle uğraşan kişiye yönelik imaj kaynakları belirlenmiştir. Son bölümde ise öğrencilerin müzikle uğraşan saygın kişinin belirlenmesine ve nedenine yönelik açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar tek tek okunmuş ve ikinci bölümde olduğu gibi içerik analizi ile analiz edilmiştir. Daha sonra elde edilen temalara göre ayrıştırılan veriler frekans ve yüzde değerleriyle tablolar halinde sunulmuştur. Bu bölümde öğrenciler birden fazla saygın kişi belirtmiş, ancak 17 öğrenci tercih nedenini belirtmemiştir.

Yıldırım ve Şimşek (2006) nitel araştırmalarda, verilerin ve elde edilen sonuçların nasıl elde edildiğinin ayrıntılı olarak rapor edilmesinin geçerlik için önemli bir kriter olduğunu belirtmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmanın veri toplama ve analiz süreci detaylı olarak anlatılmıştır. Çalışmanın güvenilirliğini sağlamak için ise elde edilen veriler önce iki alan uzmanı tarafından ayrı ayrı analiz edilmiş sonra kodlar ve kategoriler belirlenmiştir. Bu iki alan uzmanının analizleri karşılaştırılarak örtüşen ve örtüşmeyen kod sayıları belirlenmiştir. (Güvenirlik= örtüşenler sayısı/(örtüşenler+örtüşmeyenler sayısı)) formülü (Miles ve Huberman, 1994) kullanılarak güvenilirlik düzeyi %98 bulunmuştur. Miles ve Huberman'a göre bu formülden elde edilen %90 ve üzeri değerler güvenilirlik için yeterlidir. Ayrıca verilerden elde edilen temalar yorumlanırken güvenilirliği ve geçerliği sağlamak amacıyla katılımcıların çizimleri sunulmuştur.

3. BULGULAR

Çalışmanın bulgularına ölçekte yer alan alt bölümler dikkate alınarak aşağıda sırasıyla yer verilmiştir.

3.1. Öğrencilerin Zihnindeki Müzikle Uğraşan Kişinin İmajı

Öğrencilerin zihnindeki müzik ile uğraşan kişinin imajlarını belirlemek amacıyla çoğunlukla birbirinden farklı görüntü resmettikleri çizimler ve açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar incelenmiştir. Ölçeğin bu bölümünden elde edilen verilerin analizi sonucunda, müzikle uğraşan kişinin görünüm özellikleri, kişilik özellikleri, yaşı, cinsiyeti, kullandığı materyaller, bulunduğu ortam, ilgi alanları, alternatif semboller adlı temalar elde edilmiştir. Daha sonra elde edilen temalara göre ayrıştırılan veriler frekans ve yüzde değerleriyle tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Tablo 2. Öğrencilerin Zihnindeki Müzikle Uğraşan Kişinin Görünüm Özellikleri

Müzikle Uğraşan Kişinin Fiziksel İmaj Özellikleri	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Uzun saçlı	25	16.6	12	12.0	37	14.7
Uzun boylu	24	15.9	11	11.0	35	13.9
Kısa boylu	14	9.3	15	15.0	29	11.6
Güler yüzlü	17	11.3	10	10.0	27	10.8
Bakımlı	10	6.6	4	4.0	14	5.6
Kıvırcık saçlı	8	5.3	3	3.0	11	4.4
Şık giyimli	9	6.0	2	2.0	11	4.4
Spor giyimli	5	3.3	5	5.0	10	4.0
Düz saçlı	7	4.6	1	1.0	8	3.2
Zayıf	5	3.3	3	3.0	8	3.2
Dağınık saçlı	4	2.6	3	3.0	7	2.8
Kel	1	0.7	6	6.0	7	2.8
Düşünceli	1	0.7	5	5.0	6	2.4
Dik saçlı	2	1.3	4	4.0	6	2.4
Gözlüklü	2	1.3	4	4.0	6	2.4
Bıyıklı	2	1.3	3	3.0	5	2.0
Sakallı	3	2.0	1	1.0	4	1.6
Şapkalı	1	0.7	3	3.0	4	1.6
Topuklu ayakkabılı	4	2.6	0	0.0	4	1.6
Çatık kaşlı	3	2.0	0	0.0	3	1.2
Küpeli	1	0.7	2	2.0	3	1.2
Piercingli	1	0.7	1	1.0	2	0.8
Kilolu	2	1.3	0	0.0	2	0.8
Bakımsız	0	0.0	2	2.0	2	0.8

Müzikle uğraşan kişinin görünüm özelliklerinin yer aldığı Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin %14,7'sinin uzun saçlı, %13,9'unun uzun boylu, %11,6' sının kısa boylu, %10,8'inin güler yüzlü, %5,6'sının bakımlı olarak algıladıkları görülürken, %4,4'ünün kıvırcık saçlı, şık giyimli ve aynı oranda da spor giyimli, %3,2'sinin zayıf ve düz saçlı, %2,8'inin dağınık saçlı ve aynı oranda saçları dökülmüş, %2,4'ünün dik saçlı, gözlüklü ve düşünceli, %2,0'ının bıyıklı, %1,6'sının sakallı, şapkalı ve aynı oranda topuklu ayakkabılı, %1,2'sinin küpeli ve çatık kaşlı ve yine %0.8 gibi düşük bir oranda öğrencilerin ise müzikle uğraşan kişiyi piercingli, kilolu ve bakımsız olarak çeşitli şekillerde algıladığı görülmektedir.

Müzikle uğraşan kişinin görünüm özellikleri cinsiyete göre incelendiğinde kız öğrenciler erkek öğrencilerden farklı olarak %16,6 oranında uzun saçlı, %15,9 oranında uzun boylu, %6,6 oranında bakımlı ve %6,0 oranında ise şık giyimli olarak algılanmaktadır. Erkek öğrencilerin %6,0'ı müzik ile uğraşan kişiyi kel olarak algılarken bu oranın kızlarda %0,7 olduğu görülmektedir.

Şekil 1. Uzun Saçlı, Uzun Boylu, Bakımlı, Şık Giyimli, Düz Saçlı, Zayıf, Topuklu Ayakkabılı, Düşünceli Kadın Müzikle Uğraşan Kişi Çizim Örneği

Şekil 2. Kısa Boylu, Kıvrıkcık, Dağınık Saçlı, Spor Giyimli, Bıyıklı, Sakallı Ve Güler Yüzlü Erkek Müzikle Uğraşan Kişi Çizim Örneği

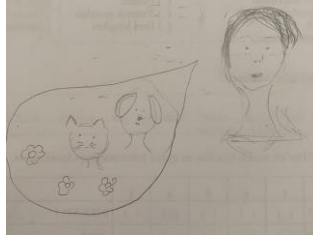
Tablo 3. Öğrencilerin Zihnindeki Müzikle Uğraşan Kişinin Kişilik Özellikleri

Müzikle Uğraşan Kişinin Kişilik Özellikleri	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Yardımsaver	9	20.9	3	8.6	12	15.4
Gelişime açık	5	11.6	5	14.3	10	12.8
İçine kapanık	3	7.0	7	20.0	10	12.8
Kendini müziğe adanmış	5	11.6	3	8.6	8	10.3
İnsancıl	4	9.3	3	8.6	7	9.0
Başarılı	4	9.3	2	5.7	6	7.7
Hayvansever	2	4.7	2	5.7	4	5.1
Özgür ruhlu	0	0.0	4	11.4	4	5.1
Mutlu	2	4.7	1	2.9	3	3.8
Hayal gücü yüksek	2	4.7	1	2.9	3	3.8
Çok yönlü	2	4.7	1	2.9	3	3.8
Kendine güvenen	1	2.3	1	2.9	2	2.6
Tarz sahibi	1	2.3	1	2.9	2	2.6
Sorumluluk sahibi	1	2.3	1	2.9	2	2.6
Heyecanlı	2	4.7	0	0.0	2	2.6

Müzik ile uğraşan kişinin kişilik özelliklerinin yer aldığı Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin bu bölümde kişiliklere yönelik ifadelerinin sınırlı olduğu ve çok detaylandırmadıkları görülmektedir. Buna dönük olarak öğrencilerin %15,4'ünün müzik ile uğraşan kişiyi yardımsaver, %12,8'inin gelişime açık ve aynı oranda içine kapanık, %10,3'ünün kendini müziğe adanmış, %9,0'ının insancıl, %7,7'sinin başarılı, %5,1'inin hayvansever ve özgür ruhlu, %3,8'inin mutlu, hayal gücü yüksek ve çok yönlü, %2,6'sının kendine güvenen, tarz sahibi, sorumluluk sahibi ve heyecanlı olarak ve yüksek oranda olumlu kişilik özelliklerine sahip olarak algıladığı görülmektedir.

Müzikle uğraşan kişinin kişilik özellikleri cinsiyete göre incelendiğinde ortalamaların çoğunlukla birbirine yakın olduğu, bunun yanında erkek öğrencilerin kız öğrencilerden farklı olarak %20,0 oranında müzikle uğraşan kişiyi içine kapanık ve %11,4 oranında özgür ruhlu olarak algıladığı

görülmektedir. Kız öğrencilerin %20,9'u müzik ile uğraşan kişiyi yardımsever olarak algılarken bu oran erkeklerde %8,6 olmuştur.

Şekil 3. Hayvansever Kadın Müzikle Uğraşan Kişi Çizim Örneği

Tablo 4. Öğrencilerin Zihnindeki Müzikle Uğraşan Kişinin Cinsiyeti

Müzikle Uğraşan Kişinin Cinsiyeti	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Kadın	34	44.7	6	22.2	40	38.8
Erkek	38	50.0	17	63.0	55	53.4
Bilinmeyen	4	5.3	4	14.8	8	7.8

Öğrencilerin %53,4'ü müzikle uğraşan kişiyi erkek figürü kullanarak %38,8'i ise kadın figürü kullanarak resmetmiştir. Öğrencilerin %7,8'inin çizdiği şekillerde cinsiyet belirlenememiştir. Çünkü bu öğrencilerin 5'i hiçbir resim çizmezken açık uçlu soruları da cevapsız bırakmış, 3'ü enstrüman figürlerini kullanmış yalnızca cinsiyet belirtmemişlerdir. Erkek müzikle uğraşan figürü %63,0 oranında erkek öğrencilerin çizimlerinde yer alırken bu oran kız öğrencilerde %50,0'dir. Kadın müzikle uğraşan figürü ise daha çok kız öğrencilerin çizimlerinde gözlenmektedir. Kız öğrencilerin %44,7'si, erkek öğrencilerin ise %22,2'si çizimlerinde kadın müzikle uğraşan figürünü kullanmışlardır. Buradan öğrencilerin çoğunluğunun müzikle uğraşan kişinin cinsiyetini erkek olarak algıladığı görülmektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin Zihnindeki Müzikle Uğraşan Kişinin Yaşı

Müzikle Uğraşan Kişinin Yaşı	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
13-23	25	45.5	12	27.9	37	37.8
24-34	20	36.4	11	25.6	31	31.6
35-45	5	9.1	14	32.6	19	19.4
46-56	3	5.5	5	11.6	8	8.2
57-67	2	3.6	1	2.3	3	3.1

Tablo 5'te yer alan müzikle uğraşan kişinin yaşına yönelik bulgular incelendiğinde öğrencilerin %37,8'inin 13-23 yaşları arasındaki, %31,6'sının 24-34 yaşları arasındaki, %19,4'ünün 35-45 yaşları arasındaki, %8,2'sinin 46-56 yaşları arasındaki ve %3,1'inin ise 57-67 yaşları arasındaki kişi olarak algıladığı görülmektedir. Buradan genel olarak öğrencilerin müzikle uğraşan kişiyi 13-34 yaşları arasında genç ve dinamik olarak algıladıkları söylenebilir.

Müzikle uğraşan kişinin yaşına yönelik bulgular cinsiyet farklılıkları açısından incelendiğinde; kız öğrencilerinin erkek öğrencilere oranla daha yüksek %45,5 ve %36,4 oranlarda daha genç ve dinamik müzik uğraşısında olan kişi resmettikleri görülmekteyken, kızların aksine erkek öğrencilerin %32,6'sının müzik ile uğraşan kişiyi 35-45 yaş aralığında ve %11,6'sının 46-56 yaş aralığında algıladığı görülmektedir.

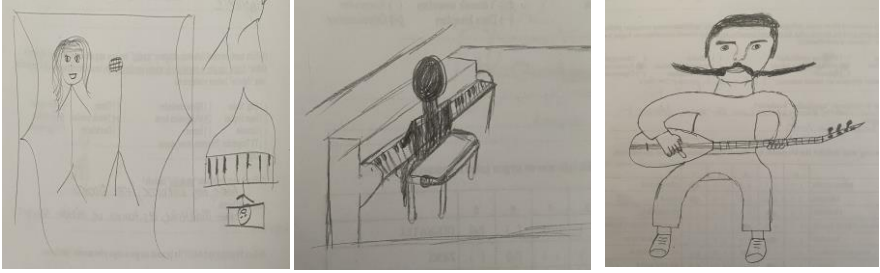
Tablo 6. Öğrencilerin Zihnindeki Müzikle Uğraşan Kişinin Kullandığı Materyaller

Müzikle Uğraşan Kişinin Kullandığı Materyaller	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Mikrofon	8	12.1	7	14.6	15	13.2
Piyano	11	16.7	3	6.3	14	12.3
Bağlama	3	4.5	7	14.6	10	8.8
Gitar	6	9.1	4	8.3	10	8.8
Notalar	7	10.6	2	4.2	9	7.9
Sandalye	4	6.1	5	10.4	9	7.9
Viyolonsel	7	10.6	1	2.1	8	7.0

Keman	3	4.5	4	8.3	7	6.1
Tabure	4	6.1	2	4.2	6	5.3
Nota sehпасı	3	4.5	1	2.1	4	3.5
Ud	2	3.0	2	4.2	4	3.5
Sol anahtarı	2	3.0	1	2.1	3	2.6
Kanun	1	1.5	1	2.1	2	1.8
Klarnet	0	0.0	2	4.2	2	1.8
Flüt	2	3.0	0	0.0	2	1.8
Saksafon	0	0.0	2	4.2	2	1.8
Yazı tahtası	1	1.5	1	2.1	2	1.8
Kabak kemane	1	1.5	0	0.0	1	0.9
Kaval	0	0.0	1	2.1	1	0.9
Çelik üçgen	1	1.5	0	0.0	1	0.9
Amfi	0	0.0	1	2.1	1	0.9
Radyo	0	0.0	1	2.1	1	0.9

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin çizimlerinde müzikle uğraşan kişinin kullandığı materyaller olarak %13,2 oranında mikrofon, %12,3 oranında piyano, %8,8 oranında bağlama ve gitar, %7,9 oranında notalar ve aynı oranda sandalye, %7,0 oranında viyolonsel, %6,1 oranında keman, %5,3 oranında tabure yer almaktadır. Ayrıca öğrencilerin düşük oranda %3,5 oranında nota sehпасı ve ud, %2,6 oranında sol anahtarı ve %1,8 oranında kanun, klarnet, flüt, saksafon, yazı tahtası ve %0,9 oranında kabak kemane, kaval, çelik üçgen, amfi ve radyo resmettikleri görülmektedir.

Müzikle uğraşan kişinin kullandığı materyaller cinsiyete göre incelendiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilerden farklı olarak %16,7 oranla piyanoyu, %10,6 oranla notaları ve yine aynı oranla viyolonseli daha fazla kullandığı görülmektedir. Erkek öğrencilerin %14,6'sı materyal olarak bağlamayı kullanırken bu oranın kızlarda %4,5 olduğu görülmektedir.

Şekil 4. Materyal Olarak Mikrofon, Piyano ve Bağlama Kullanan Müzikle Uğraşan Kişi Çizim Örnekleri

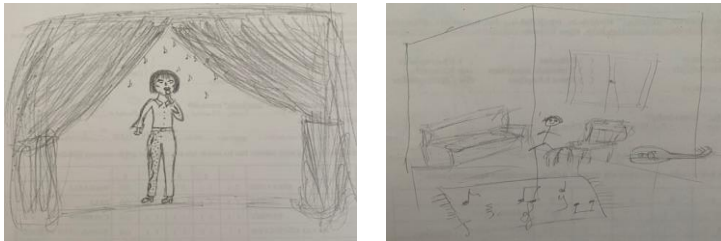
Tablo 7. Öğrencilerin Zihnindeki Müzikle Uğraşan Kişinin Bulunduğu Ortam

Müzikle Uğraşan Kişinin Bulunduğu Ortam	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Sahne	10	17.5	5	14.7	15	16.5
Konser salonu	8	14.0	6	17.6	14	15.4
Farklı ülkeler	7	12.3	2	5.9	9	9.9
Düğün/eğlence kulübü	5	8.8	3	8.8	8	8.8
Ev	4	7.0	2	5.9	6	6.6
Müzik merkezi	4	7.0	1	2.9	5	5.5
Okul	2	3.5	3	8.8	5	5.5
Türkiye'nin farklı şehirleri	0	0.0	4	11.8	4	4.4
Doğa	3	5.3	1	2.9	4	4.4
Orkestra	3	5.3	0	0.0	3	3.3
Üniversite	2	3.5	1	2.9	3	3.3
Stüdyo	2	3.5	1	2.9	3	3.3
Sakin hissettiği yerler	2	3.5	1	2.9	3	3.3
TRT	2	3.5	1	2.9	3	3.3
Çalışma odası	2	3.5	1	2.9	3	3.3
Sokak	1	1.8	2	5.9	3	3.3

Öğrencilerin çizimlerinin ve müzikle uğraşan kişinin bulunduğu ortama yönelik sorulan soruya verdikleri cevapların analizinde, öğrencilerin %16,5'inin bu kişiyi sahnede, %15,4'ünün konser salonunda, %9,9'unun farklı ülkelerde, ve %8,8'inin düğün/eğlence kulübünde, %6,6'sının evde, %5,5'inin müzik merkezi ve okulda,

%4,4'ünün Türkiye'nin farklı şehirlerinde ve doğada olduğu, %3,3'ünün orkestrada, üniversitede, stüdyoda, sakin hissettiği yerlerde, TRT'de, çalışma odasında ve sokakta çizdikleri görülmüştür.

Müzikle uğraşan kişinin bulunduğu ortam cinsiyete göre incelendiğinde kız öğrenciler %17,5 oranında sahnede iken, erkekler sahnede olmayı daha düşük oranda tercih etmiştir. Erkek öğrenciler kız öğrencilerden farklı olarak %11,8 oranında Türkiye'nin farklı şehirlerini belirtirken, kızlar %12,3 oranında farklı ülkelerde bulduklarını ifade etmiştir. Erkekler; İstanbul'da konservatuvarda öğrenci, İstanbul'da workshop yapan bir sanatçı, Sivas'ta Türk halk müziği yapan bir halk ozanı, Ankara'da TRT sanatçısı ve Türkiye'yi köy okulu projeleriyle gezen bir müzisyen olarak bulunmayı tercih ettikleri farklı şehirleri belirtirken, kızlar; Amerika'da albümü olan bir şarkıcıyı, yine Amerika'da bir söz yazarını, İngiltere'de bir şarkıcıyı, yurtdışında bir okulda müzik öğretmenini, Rusya'da konser veren bir piyanisti, New York'da bir konservatuvar öğrencisini ve İtalya'da bir opera sanatçısını hayal ederek müzikle uğraşan kişinin buldukları ortamları ortaya koymuştur. Ayrıca çizimlerde akademisyen resmi 1 kız öğrenci tarafından çizilmiş olmasına rağmen, müzikle uğraşan kişinin bulunduğu ortamda üniversiteyi belirten öğrencilerden 2'si bestecilik yapıp üniversitede konser veren ve dışarıdan derslere giren kişiyi ifade etmiştir.

Şekil 5. Sahnede, Konser Salonunda ve Evde Bulunan Bulunan Kadın ve Erkek Müzikle Uğraşan Kişi Çizim Örnekleri

Tablo 8. Öğrencilerin Zihnindeki Müzikle Uğraşan Kişinin İlgili Alanları

Müzikle Uğraşan Kişinin İlgili Alanları	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Şarkı söylemek	7	7.9	7	12.3	14	9.6
Piyano çalmak	11	12.4	2	3.5	13	8.9
Gitar çalmak	6	6.7	5	8.8	11	7.5
Keman çalmak	6	6.7	4	7.0	10	6.8
Bağlama çalmak	4	4.5	6	10.5	10	6.8
Konser vermek	5	5.6	5	8.8	10	6.8
Müziyenlik yapmak	4	4.5	3	5.3	7	4.8
Bestecilik yapmak	4	4.5	3	5.3	7	4.8
Müzik öğretmenliği yapmak	4	4.5	2	3.5	6	4.1
Öğrencilik yapmak	4	4.5	1	1.8	5	3.4
Viyolonsel çalmak	4	4.5	1	1.8	5	3.4
TRT’de sanatçı olmak	1	1.1	3	5.3	4	2.7
Türk halk müziği ile uğraşmak	0	0.0	4	7.0	4	2.7
Opera sanatçılığı yapmak	3	3.4	1	1.8	4	2.7
Müzik merkezi işletmek	2	2.2	2	3.5	4	2.7
Özel ders vermek	3	3.4	1	1.8	4	2.7
Spor yapmak	3	3.4	1	1.8	4	2.7
Orkestra/koro şefliği yapmak	3	3.4	0	0.0	3	2.1
Şarkı sözü yazmak	3	3.4	0	0.0	3	2.1
Ud çalmak	2	2.2	1	1.8	3	2.1
Flüt çalmak	3	3.4	0	0.0	3	2.1
Kanun çalmak	1	1.1	2	3.5	3	2.1
Yardım kuruluşlarında çalışmak	2	2.2	1	1.8	3	2.1
Viyola çalmak	2	2.2	0	0.0	2	1.4
Ritim çalgısı çalmak	2	2.2	0	0.0	2	1.4
Saksafon çalmak	0	0.0	2	3.5	2	1.4

Öğrencilerin müzikle uğraşan kişinin ilgi alanlarının neler olduğuna ilişkin açık uçlu soruya verdikleri cevapların analizi sonucunda Tablo 8’deki bulgulara ulaşılmıştır. Tablo 8’de görüldüğü gibi öğrencilerin %9,6’sı müzikle uğraşan kişinin ilgi alanını şarkı söylemek, %8,9’u piyano çalmak, %7,5’i gitar çalmak, %6,8’i keman ve bağlama çalmak, konser vermek, %4,8’i müziyenlik ve bestecilik yapmak, %4,1’i müzik öğretmenliği yapmak, %3,4’ü öğrencilik yapmak ve viyolonsel çalmak

olarak belirtmektedir. Yine düşük frekanslı ve %2,7 oranında TRT’de sanatçı olmak, Türk halk müziği ile uğraşmak, opera sanatçılığı yapmak, müzik merkezi işletmek, özel ders vermek ve spor yapmak, %2.1 oranında orkestra/koro şefliği yapmak, şarkı sözü yazmak, ud, flüt ve kanun çalmak, yardım kuruluşlarında çalışmak, %1,4 oranında viyola, saksafon ve ritim çalgısı çalmak ifadelerine yer verilmiştir. Öğrenciler ek olarak akademisyen olmak, klarnet çalmak, stüdyoda çalışmak, oda müziği, şan hocalığı ve oyunculuk yapmak, müzik dinlemek, kitap okumak, dans etmek, workshop yapmak, yurtdışında eğitim almak, dünyayı gezmek ve doğada vakit geçirmek gibi çeşitlilik gösteren 1 frekanslı 13 farklı ilgi alanını belirtmiştir.

Cinsiyete göre müzikle uğraşan kişinin ilgi alanlarına bakıldığında; kız öğrencilerin %12,4’ü piyano çalmaya yönelirken, erkek öğrencilerde bu oran %3,5’tir. Ancak kız öğrencilerin aksine erkek öğrencilerin imajlarında yer alan müzikle uğraşan kişinin bağlama çalmak ve Türk halk müziği ile uğraşmak konusunda %10,5 ve %7,0 oranlarında daha istekli olduğu görülmektedir. Ayrıca hem kız hem erkek öğrencilerin oluşturdukları imajlarda müzik öğretmenliği yapmak ile ilgili oranlarının düşük olduğu da dikkat çekici bir bulgu olarak görülmektedir.

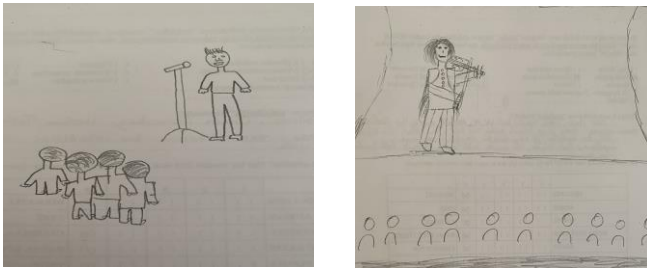
Tablo 9. Öğrencilerin Çizimlerinde Yer Alan Alternatif Semboller

Alternatif İmajlar	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Seyirciler	0	0.0	6	33.3	6	15.8
Perde	3	15.8	2	11.1	6	15.8
Dansçılar	3	15.8	1	5.6	4	10.5
Çocuklar	2	10.5	0	0.0	2	5.3
Sahne kıyafeti	2	10.5	0	0.0	2	5.3
Ağaç	0	0.0	2	11.1	2	5.3
Orkestra üyeleri	1	5.3	1	5.6	2	5.3
Halı	1	5.3	1	5.6	2	5.3
Dolap	1	5.3	0	0.0	1	2.6
Saat	1	5.3	0	0.0	1	2.6

Pencere	0	0.0	1	5.6	1	2.6
Kapı	1	5.3	0	0.0	1	2.6
Bank	1	5.3	0	0.0	1	2.6
Kedi	1	5.3	0	0.0	1	2.6
Köpek	1	5.3	0	0.0	1	2.6
Disko	0	0.0	1	5.6	1	2.6
Bahçe	0	0.0	1	5.6	1	2.6
Güneş	0	0.0	1	5.6	1	2.6
Tablo	1	5.3	0	0.0	1	2.6
Güvenlik görevlileri	0	0.0	1	5.6	1	2.6

Tablo 9 incelendiğinde öğrencilerin çizimlerinde alternatif semboller olarak %15,8 oranında seyirciler ve yine aynı oranda perde, %10,5 oranında dansçılar, %5,3 oranında çocuklar, sahne kıyafeti, ağaç, orkestra üyeleri ve halı, %2,6 oranında dolap, saat, pencere, kapı, bank, kedi ve aynı oranda köpek, disko, bahçe, güneş, tablo ve güvenlik görevlileri yer almaktadır.

Öğrencilerin çizimlerinde yer alan alternatif semboller cinsiyete göre incelendiğinde erkek öğrencilerin kız öğrencilerden farklı olarak %33,3 oranla seyircileri kullandığı görülmektedir. Bunun yanında çizimlerde yer alan diğer sembollerin oranları cinsiyete göre benzerlik göstermektedir. Müzikle uğraşan kişinin bulunduğu ortamda sahneyi belirten öğrenci oranının kız öğrenciler lehine olmasına rağmen alternatif imajlarda sahne tamamlayıcısı olan seyircilere erkekler tarafından daha fazla yer verilmiştir. Bunun sebebi olarak kızların çoğunlukla sahneyi ve sanatçıları resmettiği söylenebilir.

Şekil 6. Seyircilerin ve Perdenin Olduğu Alternatif İmaja Sahip Erkek Müzik İle Uğraşan Kişi Çizim Örnekleri

3.2. Öğrencilerin Zihnindeki Müzikle Uğraşan Kişiyeye Yönelik İmaj Kaynakları

Öğrencilerin müzikle uğraşan kişiyeye yönelik imaj kaynaklarının belirlenmesi için ölçekte verilen seçeneklerden hangilerini tercih ettikleri analiz edilmiş ve imaj kaynakları belirlenerek Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Öğrencilerin Müzikle Uğraşan Kişiyeye Yönelik İmaj Kaynakları

Müzikle Uğraşan Kişinin İmaj Kaynakları	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Konserler	42	27.1	29	24.6	71	26.0
Müzisyenlerin hayatı	34	21.9	32	27.1	66	24.2
Öğretmenler	19	12.3	15	12.7	34	12.5
İnternet	14	9.0	9	7.6	23	8.4
Sanat dergileri	12	7.7	3	2.5	15	5.5
Tv programları	9	5.8	5	4.2	14	5.1
Filmler	7	4.5	6	5.1	13	4.8
Yetenek sınavları	8	5.2	4	3.4	12	4.4
Ebeveynler	3	1.9	8	6.8	11	4.0
Eğlence merkezleri	4	2.6	3	2.5	7	2.6
Diğerleri	2	1.3	3	2.5	5	1.8
Gazeteler	1	0.6	1	0.8	2	0.7

Tablo 10 incelediğinde öğrencilerin %26,0'ının konserleri, %24,2'sinin müzisyenlerin hayatını, %12,5'inin öğretmenlerini, %8,4'ünün interneti, %5,5'inin sanat dergilerini, %5,1'inin tv programlarını, %4,8'inin filmleri, %4,4'ünün yetenek sınavlarını, %4,0'ının ebeveynlerini, daha düşük oranlarda ise %2,6'sının eğlence merkezlerini, %1,8'inin diğerlerini, %0,7'sinin gazeteleri müzikle uğraşan kişiyeye yönelik imajlarının kaynağı olarak algıladığı görülmektedir. Tv programları içerisinde; Cumartesi Sürprizi, Hannah Montana, İbo Show, Survivor, TRT Müzik, Fenomen Radyo, Kral Fm cevap olarak belirtilmiştir. Diğerlerinde ise üniversiteler, anime ve sokak sanatçıları imaj kaynakları olarak ifade edilmiştir.

Cinsiyete göre imaj kaynakları incelendiğinde; oranların çoğunlukla yakın olduğu, ancak kızların, konserler (%27,1) ve sanat dergilerinden (%7,7) erkeklere oranla daha fazla etkilendiği, erkeklerinse %6,8 oranla ebeveynlerinden kızlara oranla daha fazla etkilendiği söylenebilir. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin imaj kaynağı olarak öğretmenlerini kız öğrencilerin %12,3 oranla, erkeklerin %12,7 oranla 3. sırada tekrar etmeleri beklenenden daha düşük bir bulgu olarak dikkat çekmektedir.

3.3. Öğrencilerin Zihnindeki Müzikle Uğraşan Saygın Kişi

Öğrencilerin saygın buldukları müzikle uğraşan kişiye ve bu tercihin nedenine yönelik açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek Tablo 11 ve 12’de sunulmuştur.

Tablo 11. Öğrencilere Göre Müzikle Uğraşan Saygın Kişi

Müzikle Uğraşan Saygın Kişi	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Neşet Ertaş	6	7.6	13	17.8	19	12.5
Fazıl Say	14	17.7	0	0.0	14	9.2
Mozart	7	8.9	4	5.5	11	7.2
Göksel Baktagır	1	1.3	8	11.0	9	5.9
Bach	4	5.1	4	5.5	8	5.3
İbrahim Tatlıses	1	1.3	6	8.2	7	4.6
Chopin	4	5.1	2	2.7	6	3.9
Müzik öğretmeni	6	7.6	0	0.0	6	3.9
Bütün sanatçılar	5	6.3	1	1.4	6	3.9
Beethoven	4	5.1	1	1.4	5	3.3
Zeki Müren	1	1.3	4	5.5	5	3.3
Aşık Veysel	2	2.5	2	2.7	4	2.6
Barış Manço	3	3.8	1	1.4	4	2.6
Müslüm Gürses	0	0.0	4	5.5	4	2.6
İsmail Tunçbilek	1	1.3	3	4.1	4	2.6
Musa Eroğlu	2	2.5	1	1.4	3	2.0
Cem Karaca	3	3.8	0	0.0	3	2.0

Yurdal Tokcan	0	0.0	3	4.1	3	2.0
Serkan Çağrı	0	0.0	3	4.1	3	2.0
Cem Adrian	3	3.8	0	0.0	3	2.0
Bülent Ersoy	1	1.3	2	2.7	3	2.0
Emmanuel Pahud	2	2.5	0	0.0	2	1.3
James Galway	2	2.5	0	0.0	2	1.3
Hasan Genç	1	1.3	1	1.4	2	1.3
Müzeyyen Senar	1	1.3	1	1.4	2	1.3
İsmail Altunsaray	1	1.3	1	1.4	2	1.3
Orhan Gencebay	0	0.0	2	2.7	2	1.3
Sezen Aksu	2	2.5	0	0.0	2	1.3
Şebnem Ferah	2	2.5	0	0.0	2	1.3
Barış Akarsu	0	0.0	2	2.7	2	1.3
Demet Akalın	0	0.0	2	2.7	2	1.3
Hakan Altun	0	0.0	2	2.7	2	1.3

Tablo 11 incelendiğinde öğrencilerin müzikle uğraşan saygın kişi olarak %12,5'lik oran ile Neşet Ertaş'ı gördükleri ve bu oranı %9,2 ile Fazıl Say'ın, %7,2 ile Mozart'ın, %5,9 ile Göksel Baktadır'ın, %5,3 ile Bach'ın, %4,6 ile İbrahim Tatlıses'in, %3,9 ile Chopin'in, müzik öğretmeninin ve bütün sanatçıların izlediği görülmektedir. Bunlara ilave olarak öğrencilerin %3,3'ü Beethoven'i ve Zeki Müren'i, %2,6'sı Aşık Veysel, Barış Manço, Müslüm Gürses ve İsmail Tunçbilek'i, %2,0'ı Musa Eroğlu, Cem Karaca, Yurdal Tokcan, Serkan Çağrı, Cem Adrian, Bülent Ersoy, Emmanuel Pahud, James Galway, Hasan Genç, Müzeyyen Senar, İsmail Altunsaray, Orhan Gencebay, Sezen Aksu, Şebnem Ferah, Barış Akarsu, Demet Akalın ve Hakan Altun'u müzikle uğraşan saygın kişi olarak belirtmişlerdir. Ayrıca yine öğrencilerin 1 frekansla belirttiği müzikle uğraşan birbirinden farklı 53 saygın kişi tabloya dahil edilmemiştir. Bu cevaplar incelendiğinde; düşük oranlarda ifade edilen müzikle uğraşan saygın kişilerin ise çoğunlukla bağlama çalan müzisyenler, popüler müzik şarkıcıları ve daha az sayıda klasik müzik bestecileri olduğu söylenebilir. Tabloda yer alan saygın kişilerin büyük çoğunluğunun erkek olması ve hayatta olmaları da dikkat çekici bir bulgu olarak görülmektedir.

Öğrencilerin imajlarında yer alan müzikle uğraşan saygın kişi cinsiyete göre incelendiğinde, Neşet Ertaş %17,8 oranla erkek öğrenciler tarafından tercih edilirken, Fazıl Say %17,7 ile kız öğrenciler tarafından tercih edilmiştir. Göksel Baktagir, İbrahim Tatlıses, Zeki Müren ve Müslüm Gürses, yine erkek öğrenciler tarafından kabul gören aynı cinsiyette müzikle uğraşan saygın kişiler olarak yer almıştır. Kız öğrencilerin %7,6 ile müzik öğretmenini müzikle uğraşan saygın kişi olarak tercih ettikleri ancak erkek öğrencilerin imajlarında öğretmenlerinin yer almaması dikkat çekmektedir.

Tablo 12. Öğrencilerin Müzikle Uğraşan Saygın Kişiyi Tercih Nedeni

Müzikle Uğraşan Saygın Kişiyi Tercih Nedeni	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
İşini iyi yapması	8	17.0	7	17.9	15	17.4
Sanatı ve kişiliği ile örnek olması	4	8.5	4	10.3	8	9.3
Müziği ve enstrümanı sevdirmesi	3	6.4	5	12.8	8	9.3
Müzik zevkine hitap etmesi	1	2.1	5	12.8	6	7.0
Ses tonunu beğenmesi	4	8.5	1	2.6	5	5.8
Sanatına saygı duyması	3	6.4	2	5.1	5	5.8
Eğitimci yönü olması	4	8.5	0	0.0	4	4.7
Beste yapması	2	4.3	1	2.6	3	3.5
Kendine özgü ve farklı olması	1	2.1	2	5.1	3	3.5
Azimli ve çalışkan olması	2	4.3	1	2.6	3	3.5
Kaliteli ve temiz müzik yapması	2	4.3	1	2.6	3	3.5
Enstrümanında iyi olması	3	6.4	0	0.0	3	3.5
Eski dönemlerde yaşaması	2	4.3	1	2.6	3	3.5
Seslerini iyi kullanması	2	4.3	1	2.6	3	3.5
Halkın içinden olması	0	0.0	3	7.7	3	3.5
Yetenekli, genç ve özgür ruhlu olması	1	2.1	2	5.1	3	3.5
Müziği ile ülkemizi temsil etmesi	2	4.3	0	0.0	2	2.3
Merhametli olması	1	2.1	1	2.6	2	2.3
Dünyaca ünlü olması	0	0.0	2	5.1	2	2.3
Aynı enstrümanı çalması	2	4.3	0	0.0	2	2.3

Tablo 12'ye göre öğrencilerin %17,4'u müzikle uğraşan saygın kişiyi tercih etme nedeni olarak işlerini iyi yapmasını, %9,3'ü sanatı ve kişiliği ile örnek olmasını ve

aynı oranda müziği ve enstrümanı sevdirmesini, %7,0'ı müzik zevkine hitap etmesini, %5,8'i ses tonunu beğenmesini ve sanatına saygı duymasını, %4,7'si eğitimci yönü olmasını, %3,5'i , beste yapmasını, kendine özgü ve farklı olmasını, azimli ve çalışkan olmasını, kaliteli ve temiz müzik yapmasını, enstrümanında iyi olmasını, eski dönemlerde yaşamasını, seslerini iyi kullanmasını, halkın içinden olmasını ve yetenekli, genç ve özgür ruhlu olmasını göstermiştir. Yine düşük oranlarda, %2,3'ü müziği ile ülkemizi temsil etmesini, merhametli olmasını, dünyaca ünlü olmasını ve öğrencinin kendisi ile aynı enstrümanı çalıyor olmasını tercih sebebi olarak belirtmişlerdir. Müzikle uğraşan saygın kişi olarak müzik öğretmenini gösteren öğrenciler, müzik öğretmeni sayesinde müziği ve enstrümanını sevdiği için onları müzikle uğraşan saygın kişi olarak gördüklerini belirtmiştir.

Cinsiyete göre müzikle uğraşan saygın kişiyi tercih nedenine bakıldığında; oranların her iki grup için de birbirine yakın olduğu söylenebilir. Erkek öğrenciler %12,8 oranla müzik zevkine hitap etmesini sebep gösterirken, kızlarda bu oran %2,1'dir. Ayrıca kız öğrenciler, ses tonunu beğenmeyi, eğitimci yönünü ve sesini iyi kullanmasını tercih sebebi olarak gösterirken, erkek öğrenciler için bu kişinin halkın içinden olması saygınlık kazanmasında destekleyici olmuştur.

3. TARTIŞMA

Bir sanat ve bilim dalı olan müziğe karşı pozitif bir tutum sahibi olabilmek için öncelikle müzikle ilgilenen insanlar hakkında pozitif ve doğru bir anlayış geliştirmek önemlidir. Öğrencilerin ilk izlenimlerinin çoğunlukla onların daha sonraki izlenimlerinin üzerinde etkili olacağı ve özellikle ilk izlenimlerinin temelini de okulda ve ailede atıldığı bilinmektedir. Öğrencilerin gerek okulda ve gerekse ailede aldıkları eğitim onların belirli bir müzik kültürü ve anlayışı geliştirerek müziğe karşı bir tutum geliştirmelerini sağlamakta, buna göre de

algılarını oluşturmaktadır. Müzikle uğraşan kişiye yönelik oluşan imaj da işte bu algılardan birisini oluşturmaktadır ve bu imajın oluşumunda hangi etkenlerin rol oynayacağına bilinmesi büyük önem taşımaktadır. Bu anlamda müziği meslek olarak seçmeye adım atan Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin müzikle uğraşan kişiye yönelik doğru bir imaja sahip olabilmeleri meslek seçimleri adına da önem arz ederken, bu konuda en önemli sorumluluk öğretmenlere ve ebeveynlere düşmektedir. Öğretmenlerin sahip oldukları müzikle uğraşan kişiye yönelik imajlar onların yetiştireceği öğrencilerin zihnindeki imajlar hakkında da bilgi verici olacaktır, bu çalışmada öğrencilerin müzikle uğraşan kişiye yönelik imajları belirlenmeye ve cinsiyet açısından incelenmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin müzikle uğraşan kişinin genel olarak, uzun saçlı olmakla birlikte, hem uzun boylu hem de kısa boylu, güler yüzlü ve bakımlı, yerine göre hem şık hem de spor giyimli olarak algıladıkları belirlenmiştir. Özellikle kız öğrencilerin imajlarında müzikle uğraşan kişinin sahip olduğu uzun saçlı, uzun boylu, bakımlı ve şık giyimli gibi özellikler, algılarındaki müzikle uğraşan kişinin sahnede, konser salonlarında, televizyon programlarında ve dolayısıyla göz önünde bulunuyor olması ile ilişkilendirilebilir.

Müzik ile uğraşan kişinin genel olarak yardımsever, gelişime açık, içine kapanık, kendini müziğe adanmış, insancıl, başarılı, hayvansever ve özgür ruhlu olarak algılandığı tespit edilmiştir. Müzikle uğraşan kişiyi içine kapanık olarak algılayan 10 öğrenci dışındaki diğer kişilik özellikleri tamamen olumlu ifadeler olup sanatla uğraşan insanların örnek teşkil etmesi gerektiğini destekler nitelikte yapıcı yöndedir. İçine kapanık imajına sahip olan 10 öğrencinin 7'sinin erkek olması, buldukları yaş özelliklerinin (ergenlik dönemi) de dikkate alınarak başka bir konu başlığı altında değerlendirilmesini gerektirebilir. Çalışmanın bu sonucuna benzer şekilde Roy (1993), sanatla ilgilenen 102 kişi üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada, bu kişilerin eleştirel yaklaşım, içine kapanıklılık, işi zamanında

yapma, hassaslık, dayanıklılık, liderlik, romantiklik, dünyayı duygusal algılama gibi kişilik özelliklerine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Kerimova'ya (2017) göre, sanatla uğraşan kişilerin kendi yaratıcı dünyalarında heyecanlı, mutlu ve verimli olduğu dikkat çekmektedir. Sanat eseri ortaya koyan kişiler kendilerini de yeniden tanımaktadır. Kendine özgün oluşu onun kişilik özelliklerinin eserine yansması gibi de nitelendirilebilir. Bazen toplum içinde sanatla uğraşan kişiler farklı, tuhaf gibi de nitelendirilmektedir.

Bu çalışmadan elde edilen diğer bir bulgu ise öğrencilerin müzikle uğraşan kişiyi erkek figürü kullanarak resmetmesidir. Ayrıca müzikle uğraşan kişinin cinsiyetinin kadın olarak yansıtıldığı çizimlerin de daha çok kız öğrenciler tarafından çizildiği belirlenmiştir. Bunun yanında müzikle uğraşan kişi olmanın cinsiyet ile ilişkisi olmadığına ilişkin üç adet enstrüman çizimine de rastlamıştır. Çalışmanın bir sonraki bulgusunda öğrencilerin müzikle uğraşan kişiyi 13-34 yaş arasında algıladıkları belirlenmiştir. Buna göre öğrencilerin imajında müzikle uğraşan kişinin çocukluktan itibaren müziğe başladığı, genç, dinamik ve üretken yaşlarda olduğu söylenebilir. 20.yüzyılda giderek doğal ve dış koşullardan beslenen bir ürün olarak kabul edilen müzikal yeteneğin temel eğitimde etkili bir şekilde ele alınması giderek daha önemli hale gelmiştir. Araştırmalar müzik yeteneğinin ancak küçük yaşta eğitilerek geliştirilebileceğini ve değerlendirilebileceğini göstermektedir. Bu nedenlerle ilkokul çağındaki çocukların yaş aralığı bu yeteneğin geliştirilmesi açısından oldukça önemlidir. (Göğüş, 2009)

Çalışmada öğrencilerin zihnindeki müzikle uğraşan kişinin kullandığı materyalleri resmettiği bulguda, çoğunlukla mikrofon, piyano, bağlama ve gitar, notalar, sandalye, viyolonsel, keman ve tabure kullandığı görülmüştür. Çalışmanın sonraki bulgularında müzikle uğraşan kişinin sahnede, konser salonunda, farklı ülkelerde ve düğün/eğlence kulübünde olduğu ve ilgi alanlarında da şarkı söyleyen, piyano, gitar, bağlama ve keman çalan imajlarının çoğunlukta olduğu düşünüldüğünde,

materyal olarak mikrofon ve enstrümanların yer alması da ilişkilidir. Özdemir ve Yıldız'a (2010) göre, müzik, çok geniş alanlara yayılmış bir bilim/sanat dalıdır. Müzikle uğraşan bazı insanlar enstrüman çalmada veya şarkı söylemede gelişim gösterirken, bazıları bestecilik boyutunda, bazıları dinleyici boyutunda ya da müzik eğitimciliği boyutunda, bazıları ise müziğin diğer boyutlarında gelişim göstermektedir. Müzik ise tüm bu alanların bir toplamıdır. Kız öğrencilerin materyal olarak çoğunlukla piyano ve viyolonsel, erkek öğrencilerin ise bağlamayı kullanması, dördüncü bölüm bulgusu olan müzikle uğraşan saygın kişiye verdikleri cevaplarda ilk sırada Neşet Ertaş'ın erkek öğrencilerin çoğunluğu tarafından, ikinci sırada ise Fazıl Say'ın kız öğrenciler tarafından ifade edildiği bulgularla da paralellik göstermektedir. Ayrıca kullanılan materyaller içerisinde teknolojik araçların yer almaması günümüz teknoloji çağında düşündürücü bir sonuç olmuştur.

Öğrencilerin imajında müzikle uğraşan kişinin okulda ve üniversitede olmasına yönelik cevapların az sayıda olduğu dikkat çekmektedir. Bulgular, kız öğrencilerin çizimlerinde ev, doğa, sakin hissettiği yerler ve çalışma odası gibi çalışılabilecekleri alanları kullandıklarını gösterirken, çoğunluğun iç mekân olan ve toplu olarak müzik yapılabilecek, çalışılabilecek alanları daha yüksek oranda tercih ettiklerini göstermektedir. Öğrencilerin çizimlerinde yer alan alternatif imajlarda, erkek öğrencilerin seyircileri resmettiği, kız öğrencilerin de dansçılar, çocuklar ve sahne kıyafetleriyle ön planda olduğu söylenebilir. Müzikle uğraşan kişinin bulunduğu ortamda daha çok sahnede yer almayı tercih eden kız öğrencilerin bu bölümde seyircilere yer vermemesi, kız öğrencilerin resimlerinde sahneye ve kendilerine yer verdiğini göstermektedir. Ayrıca alternatif imajlarda 1 frekanslı çeşitli figürlerin yer alması öğrencilerin imajlarının oldukça zengin olduğunu göstermektedir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde yer alan imaj kaynaklarında, konserler ve müzisyenlerin hayatından sonra öğretmenlerin hem kız hem de erkek öğrencilerin imajlarında birbirine yakın oranlarda beklenenin altında bir bulgu olarak gelmesi düşündürücüdür. Öyle ki Güzel Sanatlar Lisesi'nde okuyan müzik öğrencilerinin müzikle uğraşan kişiyeye yönelik olumlu ya da olumsuz imaj geliştirmelerinde müzik öğretmenlerinin ve okuldaki müzik yaşantılarının payının büyük olduğu söylenebilir. Bu nedenle bu kurumlara büyük görev düşmektedir. Uz'a (1997) göre, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çoğunluğu müzik öğretmeni olacaklarını bildikleri halde, hemen hemen hiçbiri bu mesleği saygın meslek olarak görmemektedirler. Ayrıca Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerine benzemeye çalıştıkları kimse sorulduğunda çoğunluk 'kimseye değil kendime' cevabını verirken, en çok tekrar edilen ikinci cevap 'büyük bir sanatçıya' olmuştur. Bu anlamda çalışmamızın müzikle uğraşan saygın kişiyeye verilen cevapların bulgusuyla da benzerlik göstermektedir. Ayrıca müzikle uğraşan saygın kişide, öğrencilerin imajlarını oldukça geniş skalada isimler oluşturduğu görülmüştür. Erkek öğrencilerin çizimlerinde daha çok müzikle uğraşan erkek çizimlerinin yer aldığı düşünüldüğünde bu bölümde de aynı şekilde Neşet Ertaş ve Fazıl Say' dan sonra; Göksel Baktagir, İbrahim Tatlıses, Zeki Müren ve Müslüm Gürses'i yaptıkları farklı müzik türleri ile kabul etmeleri dikkat çekmektedir. Kız öğrencilerin ise Fazıl Say ve Mozart'tan sonra müzik öğretmenini müzikle uğraşan saygın kişi olarak tercih ettikleri görülmüştür. Ancak erkek öğrencilerin imajlarında öğretmenlerinin yer almaması düşündürücüdür.

Brand ve Dolloff'a (2002) göre, müzik bölümlerinin performans gösteren kişileri rol model olarak içermesi ve ancak eğer öğretmen olmak öğrenci için uzun süredir devam eden bir tutkuysa, etkili öğretmenlerini de dahil etmeleri muhtemeldir. Benzer şekilde Pitts (2004), müzik öğrencilerinin, öğrenim gördükleri derslerden bağımsız olarak üniversitelerin müzik programlarına kabul edilmek için özenle çalıştıklarını ifade ederek, birkaç yıl boyunca müziğe yaptıkları yatırım ile, birçok

öğrencinin müzisyenlerin kariyerleri ve yaşamları hakkında farklı fikirler ürettiklerini ve performans göstermenin bunun önemli bir bileşeni olduğuna dikkat çekmiştir. Yine saygın kişi içerisinde verilen cevaplarda Mozart ve Bach'ın hem erkek hem de kız öğrenciler tarafından birbirine benzer oranda ve sık tekrarlandığı görülmüştür. Benzer sonuçlara Ulutürk'ün (2007) Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerini araştırdığı çalışmasında da rastlanmış, öğrenciler J.S. Bach ve Mozart'ı dinlediklerini ifade etmiştir. Öğrencilerin bu bestecileri dinlemelerinin sebebi ise aldıkları çalgı eğitimiyle ilişkili olması ve müzik eğitimleri nedeniyle bu bestecileri tanıdıklarıdır. Kılıç (2004), müzik öğretmenliği anabilim dalı birinci sınıf öğrencilerinin müziksel tercihlerinde ise ilk sırayı Avrupa müziğinin aldığını ortaya çıkarmış, öğrencilerin Avrupa müziğini tercih etmelerini mesleki müzik eğitimi almaları ile ilişkilendirmiştir.

Öğrencilerin verdikleri cevaplarda yer alan çok sayıda diğer saygın kişilere bakıldığında ise örneklerin akademik müzik eğitimi çerçevesinden ve klasik bestecilerden ziyade popüler müzik yaşantısına daha yatkın imaj oluşturdukları görülmüştür. Bu kapsamda eğitici ve öğretici niteliğe sahip olmayan şarkıların aynı zamanda öğrencilerin duygusal, sosyal, kültürel ve kişilik gelişimini de olumsuz etkileyeceği açıktır. Uz'un (1997) çalışmasında, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri hazırlık sınıflarında hafif Türk müziğinden daha çok hoşlanırken son sınıflarda klasik Batı müziği ön plana geçmektedir. Müzik beğenilerinin oluşmasında kimin etkili olduğu ile ilgili olarak öğrenciler tarafından verilen cevaplar dikkat çekici şekilde aile ve okul olmuştur. Bu anlamda çalışmamızın da sonucuna yönelik olarak öğrencilerin müzik beğeni ve tercihlerinde bilinç kazanması için doğru örnekler oluşturulması, dinleme alışkanlıklarının öğretmen tarafından gözden geçirilmesi ve takip edilmesi önemlidir. Bunun destekleyicisi olarak düzenli aralıklarla birlikte dinleme etkinlikleri yapılması, konserlere

ailelerin de davet edilerek, konser ve dinletinin başlangıcında o etkinliğin içeriğine yönelik bilgilendirmeler yapılması, farkındalık kazandırılması önemsenmelidir.

Doğan (2020) çalışmasında, Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin müzik beğenilerinin önceden sadece zevk ve eğlence üzerine kurulu iken, Güzel Sanatlar Lisesindeki müzik eğitimleri ile gelişerek daha bilinçli şekilde dönüştüğünü belirtmiştir. Bireyler önce eğitimleri için dinledikleri müzikleri, daha sonra beğenerek dinledikleri türler arasına eklemiştir. Çalgı, piyano, sanat ve halk müziği, dünya müzikleri derslerinin öğrencinin eğitimi için dinlemesi gereken türlerin çeşitli olması gerektiğinin de göstergesi olduğuna vurgu yapmıştır.

Çalışmanın dördüncü bölümünde müzikle uğraşan saygın kişinin tercih edilme nedeninin yer aldığı bulgularda; kız ve erkek öğrenciler sırasıyla yakın oranlarda işini iyi yapması, sanatı ve kişiliği ile örnek olması, müziği ve enstrümanı sevdirmesi, müzik zevkine hitap etmesi, ses tonunu beğenmesi, sanatına saygı duyması ve eğitimci yönü olması üzerinde yoğunlaşmışlardır. Daha düşük oranlarda, beste yapması, kendine özgü ve farklı olması, azimli ve çalışkan olması, kaliteli ve temiz müzik yapması, enstrümanında iyi olması, seslerini iyi kullanması, halkın içinden olması, yetenekli, genç ve özgür ruhlu olması, müziği ile ülkemizi temsil etmesi, merhametli olması, dünyaca ünlü olması gibi teknik beceri ve insanı değerlere dönük kazanımlara sahip özelliklerin yer alması, öğrencilerin imajlarının bu anlamda oldukça zengin olduğunu göstermektedir. Uz (1997), sanatın, sanat eğitiminin -doğası gereği- öğrenciyne, eleştirel gözle bakma, daha güzelini arama, olanla yetinmeme gibi tutumlar kazandırdığı; bu yüzden beğeni düzeylerinin de üst seviyede olduğunu belirtmiştir.

İlhan ve Karabulut'a (2018) göre, Güzel Sanatlar Lisesi mezunlarının büyük ölçüde müzik öğretmenliği mesleğine yöneldikleri görülmektedir. Fakat üniversite tercihlerinin çeşitliliğinin zaman içinde arttığı ve bunun da mesleki müzik eğitimi

veren yükseköğretim kurumu sayısının artması ile ilgili olduğu görülmektedir. Buna benzer bir sonuca da, Sülün (2007) Güzel Sanatlar Liseleri'nde verilen müzik eğitiminin öğrencilerin meslek seçimine etkisinin ne ölçüde olduğunu ortaya koyduğu çalışmasında yer vermiş, öğrencilerin meslek seçimlerini etkileyen öğretmenlerin büyük bir kısmının, öğrencileri mezun oldukları eğitim kurumlarına yönlendirdiklerine vurgu yapmıştır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın sonucunda öğrencilerin müzikle uğraşan kişiye yönelik düşüncelerinin olumlu olduğu, öğretmenliğe ve eğitimcilik yönüne dönük imajlarının yetersiz olduğu sonucuna varılabilir. Buna karşın çoğunlukla sahne ve performans üzerine algı geliştirdikleri açıktır. Günümüzde teknoloji ile birlikte her şeyin ulaşılabilir olması kuşkusuz müzik alanına dönük olanakları da arttırmış, rol modeller konusunda pek çok örnek ortaya çıkmıştır. Bu çalışma ile öğrencilerin çeşitlilik gösteren algılarından görüldüğü üzere zihinsel anlamda destekleyici, eğitici ve ilerisi adına mesleki gelişimlerini olumlu yönde etkileyecek müziksel seçimler yapmaları konusunda teşvik edilmeleri, farkındalık kazanmaları, yalnızca eğlenceye dönük bir müzik algısı oluşturmamaları ve bunun için beğeni düzeylerinin gelişimi gerekli görülmektedir. Bu konudaki sorumluluk çocukluktan itibaren ailede ve eğitim hayatının başlangıcıyla birlikte öğretmenlerdedir.

Buna istinaden Güzel Sanatlar Lisesi müzik öğretmenlerinin öğrenciler üzerinde olumlu bir imaj oluşturması önemlidir. Bu öğretmenler her öğretilerde olması gereken özelliklerin dışında sanatçı ruhuyla, bilgi ve becerisiyle, enstrümanına olan hakimiyeti ve mesleki donanımı ile öğrencisini etkileyebilecek, gelişimine katkıda bulunabilecek yeterlikte olmalıdır. Böylelikle ileride müzik öğretmenliği mesleğini hevesle yapan nitelikli ve saygın öğretmenlerin yetiştirilmesine zemin hazırlanmış olacaktır.

Müzik öğretmenliği mesleğinin temellerinin ilk atıldığı yer olarak bilinen Güzel Sanatlar Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin, öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutumlara sahip olması, müzik öğretmenliği mesleğine ilişkin kaygıları varsa bu kaygıların giderilmesi ve öğrencilerin lise düzeyinde, müzik öğretmenliği mesleğinin niteliklerini doğru ve eksiksiz olarak öğrenebilmeleri gerekmektedir. Bunun için bu okulların programına öğretmenlik mesleğinin niteliklerinin de içinde yer aldığı temel bir ders eklenebilir. Bu çalışma Güzel Sanatlar Lisesi'nde öğrenim gören toplam 103 öğrenci ile sınırlı olup, bulguların geçerliğinin artırılması için çalışma daha geniş ve/veya farklı gruplarla tekrarlanabilir. Öğrencilerin imajlarının doğasını, gelişimini ve kullanımını daha iyi anladığımızda, görselleştirmenin kendisi belki de eğitim müfredatına faydalı bir şekilde entegre edilebilir. Aynı zamanda, sunulan eğitimin kalitesi ile iletişim ve ilişkilerin de pozitif yönde değişim ve gelişim göstermesi olasıdır.

KAYNAKÇA

- Bennett, D. (2004). What's a musician, anyway? *In Music Forum* 10(3), 35-37. Music Council of Australia.
- Brand, M. and Dolloff, L. (2002). Fantasies and other romanticized concepts of music teaching: A cross-cultural study of Chinese and North American music education students' images of music teaching. *International Journal of Music Education* 39(1), 17-30.
- Bulut, D. ve Tan, H. (2017). Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (26), 493-522.

- Chambers, D.W. (1983). Stereotypic images of the scientist: The draw a scientist test. *Science Education*, 67(2), 255-265.
- Chong, S., Ling, L. E. ve Chuan, G. K. (2011). Developing student teachers' professional identities an exploratory study. *International Education Studies*, 4(1), 30-38.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design choosing among five approaches*. Sage Publications.
- Dicle, H. (1997) Güzel Sanatlar Liselerinin kuruluş amaçları ve bugünkü durumları. *Mavi Nota Müzik Ve Sanat Dergisi*, 1. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu Özel Sayı-II. Haziran. Sayı: 25, 27-29.
- Doğan Ö. (2020) Güzel Sanatlar Liselerindeki müzik eğitiminin öğrencilerin müzik beğenisine etkisi: Kayseri güzel sanatlar lisesi örneği. *Journal of History School*, 46, 1974-1991.
- Freer, P. K. ve Bennett, D. (2012). Developing musical and educational identities in university music students. *Music Education Research*, 14(3), 265-284.
- Göğüş, G. (2009). Müzik yeteneğinin geliştirilmesinde küçük yaşlarda eğitime başlamanın önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 89-102.
- Güleç, G. (2007). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Alanları İle İlgili Yükseköğretim Kurumlarını Tercihlerinde Etkili Olan Faktörlerin Öğretmen Ve Öğrenci Boyutunda Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Hallam, S. (2010). Twenty-first century conceptions of musical ability. *Psychology of Music*, 38(3), 308-330. doi:10.1177/0305735609351922
- Hallam, S., Cross, I., ve Thaut, M. (Eds.). (2016). *Oxford Handbook of Music Psychology* (2nd ed.). New York: Oxford University Press.

- İlhan, A. Ç. ve Karabulut, Y. (2018). Anadolu güzel sanatlar ve spor liseleri müzik bölümlerindeki program değişiklikleri. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 51(3), 101-126.
- Kemp, A. (1981). The personality structure of the musician: 1. Identifying a profile of traits for the performer. *Psychology of Music*, 9(1), 3–14. doi:10.1177/03057356810090010201
- Kılıç, I. (2004). Üniversitelerin güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi dalı anabilim/ana sanat birinci sınıf öğrencilerinin kişisel profilleri üzerine bir araştırma. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu*.
- Küçükahmet, L. (2001). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MacIntyre, P., Schnare, B. ve Doucette, J. (2012). Possible selves as a source of motivation for musicians. *Psychology of Music*, 40(1), 94- 111.
- Öz, N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin rolü. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(14), 101-106.
- Özçelik, D. A. (2016). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özdemir, G. ve Yıldız, G., (2010). Genel gelişim sürecinde müziksel gelişim. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (2), 77-90.
- Öztürk, A. (2003). *Agsl Öğrencilerin Eğitim Programlarını Değerlendirmeleri Ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Pitts, S. (2004) Starting a music degree at university. *In The music practitioner: Research for the music performer, teacher and listener*, ed. Jane W. Davidson, 215 50. London: Ashgate.

- Roberts, B. (1993). *I, musician: Towards a model of identity construction and maintenance by music education students as musicians*. St. John's, NL: Memorial University of Newfoundland.
- Roy, D. (1996). Personality model of fine artists. *Creativity Research Journal*, 9(4), 391-394.
- Saruhan, Ş. ve Deniz, J. (2011). Temel eğitim II. kademe öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumları. *İlköğretim Online*, 10(2), 695-702.
- Sloboda, J.A. ve Howe, M.J.A. (1991). Biographical precursors of musical excellence: An interview study. *Psychology of Music*, 19(3), 21.
- Sloboda, J. (2005). *Exploring The Musical Mind*. New York: Oxford University Press.
- Song, J. ve Kim, K.S. (1999). How Korean Students See Scientists: The Image of The Scientist. *International Journal Of Science Education*, 21(9), 957-977.
- Sülün, E. (2007). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nde Verilen Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Meslek Seçimine Etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Turgut, İ. (1992). *Eğitim Üzerine Felsefi Bir Deneme*. Bilgehan Matbaası.
- Ulutürk, N. (2008). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Uz, A. (1997). Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin (ağırlıklı olarak) toplumsal özellikleri, sorunları, beklentileri. *Mavi Nota Müzik ve Sanat Dergisi*, 5(24).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Fine Arts High Schools (FAHSs), where music education is provided, are one of the art institutions that play an important role in training the talents of the country's youth. The aim of these schools, as an important part of the Turkish music education system, is to help individuals talented in music become more productive and successful in society and increase the value given to music in education. Music departments of FAHSs, directly affect the higher education system due to their influential role in secondary education, and most of its graduates prefer music teaching departments of education faculties (Öztürk, 2003). The fact that a person chooses music as a profession probably implies that he has talent and tendency in this field (Kemp, 1981). And it is generally assumed that the process of becoming a teacher begins with a desire long before entry into early and higher education institutions (Chong, Ling, & Chuan, 2011).

It is agreed that FAHSs students' interests and images of the person engaged in music will affect their attitudes towards their education and instruments; students who develop negative attitudes may also have a negative attitude towards the lesson and their teachers, and their interests and attitudes will also affect their orientation towards continuing their musical education and choosing a profession in the future. Thus, it is clear that if they enjoy their profession, they will be able to perform their responsibilities and roles in a better way. Hence, this study aims to investigate how Fine Arts High School students see people engaged in music based on the images they visualize, in terms of their gender.

Method

The phenomenological study, as a qualitative method, was adopted as the research design since it focuses on the phenomena that we are aware of but do not have an in-depth and detailed understanding of (Yıldırım & Şimşek, 2006). In such studies, it is aimed to reveal individual perceptions or perspectives about a certain phenomenon. The study was conducted with a total of 103 students, 59 girls (57%), and 44 boys (43%) studying at a FAHS in Turkey in the 2019-2020 academic year on a volunteer basis. The Turkish version of a scale developed by Song and Kim (1999) based on Chambers' Draw-A-Scientist Test (1983) was used as a data collection tool. The sections that test students' mental images of scientists and their perceptions of scientists in the original scale of Song and Kim (1999) were not used in this study, and the phrase "person engaged in music"

was used instead of "scientist" in the original scale. Each part of the scale was analyzed by two different field experts, and analysis was done separately for each question using the content analysis technique.

Findings (Results)

It has been found that the students generally perceive the people engaged in music as both tall and short, smiling and well-groomed, both stylishly and sportingly dressed, although they have long hair. Especially in the images of female students, such features as being long-haired, tall, well-groomed, and stylishly dressed can be associated with the fact that they image those people performing on the stage, in the concert halls, on television programs, and therefore in the spotlight. The people engaged in music are generally perceived as helpful, open to development, introverted, devoted to music, humane, successful, animal lovers, and free-spirited people. Another finding is that the students portrayed the music person by using a male figure. In addition, it is suggested that the drawings in which the gender of the person practicing music is reflected as a woman are mostly drawn by female students.

In the finding that the students painted the materials used by the person engaged in music in their minds, it was seen that they mostly used a microphone, piano, bağlama and guitar, sheet music, choir, cello, violin, and stool. In the image sources in the third part of the study, it is thought-provoking that after the concerts and the lives of the music figures, the images of the teachers, both female and male students, were found to be lower than expected at similar rates. When the respected music person is analyzed by gender, it is determined that Neşet Ertaş is expressed by the majority of male students in the first place and Fazıl Say in the second place by female students. In the fourth part of the study, the reasons for the preference for respected music people are explained in the findings; girls and boys, respectively, focused on doing their jobs well, being a model with their art and personality, loving music and instruments, appealing to music tastes, liking their tone of voice, respecting their art, and their educational aspects. These findings show that students' images are quite rich in this respect.

Conclusion and Discussion

As a result of the study, it was concluded that the students' perceptions of the person engaged in music were generally positive, and their images of teaching and education were insufficient. Based on this, it can be concluded that FAHSs music teachers need to create a positive image of students, and besides the characteristics that every teacher should have, they should also be competent to influence their students and contribute to their development with their artistic spirit, knowledge and skills, command of the instrument and professional

equipment. Thus, in the future, opportunities are needed for the training of qualified, respected, passionate teachers. This study is limited to a total of 103 students studying at FAHSs, and thus, conducting further studies with similar groups might increase the validity of the findings.